

Колъм Тойбин

Нора Уебстър

Превод от английски
Елка Вигенова

София, 2020

ПЪРВА ГЛАВА

– Сигурно са ти дошли до гуша. Няма ли да престанат да се влачат? – Съседът, Том О'Конър, стоеше пред къщата си и я гледаше изпитателно, чакаше отговор.

– Знам – съгласи се Нора.

– Не отваряй. Аз така бих направил.

Нора затвори градинската порта.

– Не го правят от лошо. Не е от лошо.

– Всяка вечер – не млъкваше той. – Не знам как ги търпиш.

Щеше ли да успее да се шмугне вкъщи, без да му отговори? Напоследък бе започнал да ѝ говори с различен тон – тон, който по-рано не си беше позволявал. Като че някак снизходителен.

– Не го правят от лошо – повтори тя, но този път ѝ докривя, прехапа устна, за да спре сълзите. Когато срещна очите на Том О'Конър, ѝ стана ясно, че е показала слабост, малодушие. Прибра се.

Вечерта се почука чак към осем. В задната стаичка гореше огън и момчетата пишеха домашни на масата.

– Ти отвори – нареди Донал на Конър.

– Не, ти.

– Един от двамата да отвори – обади се тя.

Конър, по-малкият, излезе в коридора. Отвори вратата и Нора чу женски глас, непознат. Конър пусна посетителката в дневната.

– Оная гребната жена, дето живее на Корт Стрийт – прошепна на майка си, когато се върна в стаичката.

– Коя?

– Не знам.

Мей Лейси поклати тъжно глава, щом Нора излезе да я посрещне.

– Нора, гледах да поизчакам. Не мога да ти опиша колко съжалявам за Морис. – Хвана ръката на Нора. – Толкова млад. Знам го от момче. Всички на Фрайъри Стрийт го знаем.

– Съблечи се и да минем отзад – каза Нора. – Момчетата пишат домашни, но могат да се преместят тук и да си включат електрическата печка. И без туй скоро ще лягат.

Мей Лейси, с щръкнали изпод шапката сиви кичури, все още с шал на шията, седна срещу Нора и запрюказва. След малко момчетата се качиха горе. Конър, когато Нора го повика, се засрами и отказа да слезе да каже *лека нощ*, но Донал дойде и седна при тях, заразглежда с любопитство Мей Лейси, без да продумва.

Стана ясно, че никой друг няма да се отбие. Нора си отдъхна – нямаше да се налага да забавлява хора, които не се познават или не се харесват.

– Та както и да е – разправяше Мей Лейси, – лежи си, значи, Тони в болницата в Бруклин и на съседното легло настаняват друг мъж. Разговарят се, онзи спомена, че е ирландец, и Тони да вземе да му каже, че жена му е от Уексфорд. – Млъкна и сви устни, като че се опитваше да си припомни нещо. Внезапно заговори с плътен глас: – Че то и аз съм оттам, рекъл онзи, а Тони обяснил, че моя милост е от Енискорти. Че то и аз съм оттам, учудил се мъжът. После питал Тони в коя част на Енискорти съм родена и Тони отвърнал, че съм от Фрайъри Стрийт. – Очите на Мей Лейси, впити в Нора, сякаш я заставах да покаже интерес, изненада. – А онзи казал, че и той е от Фрайъри Стрийт. Не е ли невероятно?

Млъкна и зачака отговор.

– Казал на Тони, че преди да напусне града, направил онова металното нещо – как го казват? Решетка ли, презграда ли, дето е върху перваза на Гери Крейн. Ходих да погледна и наистина си е там. Гери не знае как се е появило и кога. А ето че съседът на Тони по легло твърдял, че той го бил направил, бил заварчик. Какво съвпадение, а? При това не къде да е, а в Бруклин.

Донал се качи да си ляга и Нора направи чай. Сложи бисквити и кейк на подноса и го отнесе в задната стаичка. Сервираха си, Мей Лейси заотпива от чая и продължи:

– Моите, естествено, всички обичаха Морис. Във всяко писмо питаха за него. Нали беше приятел на Джек, преди Джек да замине. А и беше чудесен учител. Момчетата го уважаваха. Всички го казват.

Втръпчена в огъня, Нора се опита да си припомни дали Мей Лейси бе идвала в къщата и преди. Като че ли не. Познавала я бе цял живот, както познаваше всеки друг в градчето – колкото да се поздравят и да разменят по някоя дума, да поспрат и да побъбрят, ако се е случило нещо ново. Познаваше живота ѝ чак до моминското ѝ име, знаеше дори парцела в гробището, дето щяха да я погребат. Веднъж я беше чувала да пее на концерт, помнеше кресливото ѝ сопрано. *Дом, скъп дом* или *Често в тихата нощ*, една от тия две песни.

Сега, като се замислеше, Мей Лейси май не излизаше много, само колкото да скокне до бакалията или да иде на църква в неделя. Умълчаха се и Нора реши, че Мей скоро ще се надигне да си върви.

– Много мило да гойдеш да ме видиш – каза.

– О, Нора, толкова ми е мъчно за теб, ама реших да изчакам, не исках да те притеснявам.

Мей Лейси отказа домакинята да ѝ долее чай и когато Нора отнесе подноса в кухнята, очакваше, че Мей ще стане и ще си облече палтото, но гостенката не помръдваше от стола. Нора се качи да провери момчетата. Хрумна ѝ, че би могла и тя да си легне, да заспи, да остави Мей Лейси сама долу да чака напразно, вторачена в пламъците. Усмихна се.

– Къде са момичетата? – подхвана Мей, щом Нора седна. – Вече не ги виждам, преди все ги мярках из квартала.

– Оня учи в Бънклоуди. Май там ще остане – отвърна Нора. – А Фиона се готви за учителка в Дъблин.

– Ще ти липсват, като изпозаминат всички – подметна Мей Лейси. – На мен ми липсват, всичките, ама странно, за Ейлиш се сецам най-често, макар и Джак да ми липсва. С Ейлиш е друго, знам ли, нея не ми се искаше да изгубя. Мислех си, че след като Роуз се спомина – знаеш как беше, Нора, – мислех, че Ейлиш ще си се прибере, ще си намери някаква работа тук, обаче един ден – дошла си беше едва седмица-две по-рано – забелязах, че се е умълчала, а на нея не ѝ се случва често, и взе че се разплака на масата. Та тогава ни каза, че онзи нейният в Ню Йорк не я пуснал да замине, без да са се венчали. И взела че се омъжила, без да ни каже. Щом е така, Ейлиш, казах ѝ, ще трябва да се върнеш при него, няма как. Направо не можех да я гледам, камо ли да ѝ продумам. После ми прати снимки на двамата им в Ню Йорк, ама така и не ги погледнах. Хич и не ща да ги гледам. Ама пак ми е мъчно, че не остана.

– И на мен ми домъчня, като разбрах, че се е върнала в Ню Йорк, но може би там е щастлива – каза Нора и веднага се сепна да не е сбъркала, понеже Мей Лейси сведе очи с обидено изражение.

Мей Лейси затършува в чантата си и наядна очила за четене.

– Мислех, че съм взела писмото от Джак, ама май съм го забравила – каза. Разгледа внимателно късче хартия, после друго.

– Няма го. Щеше ми се да ти го покажа. Джак иска да те пита нещо.

Нора не отговори. Не беше виждала Джак Лейси от над двайсет години.

– Като го намеря, ще ти го пратя – каза Мей.

Изправи се.

– Май няма да се прибере вече – отбеляза, докато си обличаше палтото. – Какво да прави тук? Имам си свой живот в Бирмингам, каниха ме и мене при тях, ама му отговорих, че на драго сърце ще си отида от този свят и без очите ми да са видели Англия. Мисля си обаче, че ще му е приятно да си има местенце тук, та да идва на гости, пък може и децата на Ейлиш да идват, или друг някой да се реши.

– Нали си има теб, на теб ще идва на гости – каза Нора.

– Чудеше се дали няма да решиш да продадеш Къш – изтърси Мей, докато си връзваше шала. Подметна го уж между другото, но когато вдигна глава, погледът ѝ беше твърд и съсредоточен, брадичката ѝ затрепери. – Пита ме дали ще продаваш – повтори и мълкна.

– Не съм мислила – отвърна Нора. Мей стисна устни. Не помръдна.

– Яд ме е, че не взех писмото – каза. – Джак винаги е обичал Къш и Баликонигар. Нали ходеше с Морис и останалите, открай време го знае. А и селцето не се е променило много, хората още го помнят. Последния път, като си дойде, не познаваше и половината хора.

Нора не отговори. Прииска ѝ се Мей да си върви.

– Ще му кажа, че съм ти споменала. Повече не мога да направя.

Когато Нора пак не отговори, Мей вдигна очи, видимо подразнена от мълчанието. Излязоха от стаята и спряха в коридора.

– Времето лекува всичко, Нора. Само това мога да ти кажа. При това от собствен опит.

Нора отвори вратата и Мей въздъхна.

– Благодаря, че намина, Мей.

– Лека нощ, Нора, и да се пазиш.

Нора я проследи с поглед как бавно поема по пътеката към вкъщи.

Една събота през октомври подкара стария *Остин* към Къш, остави момчетата да играят с приятели и

не каза на никого къде отива. В онези месеци, когато есента обръщаше на зима, Нора се опитваше – заради синовете си, а може би и заради себе си – да си сдържа сълзите. По някаква причина плачът ѝ плашеше момчетата, измъчваше ги, докато бавно привикваха с отсъствието на баща си. Замисли се, че напоследък се държаша сякаш всичко е наред, сякаш нищо не липсва. Научили се бяха да крият чувствата си. А тя от своя страна се бе научила да разпознава предупредителните знаци, да различава мислите, които водят към други мисли. Измерваше напредъка в отношенията си с двамата по това доколко съумяваше да се владее.

Когато се спусна по наноголницето след село Бала и зърна морето, ѝ мина през ум, че никога не се бе озовавала сама на това шосе. През всичките тези години все някое от момчетата – или пък момичетата, когато бяха малки – се провикваше точно в този момент: *Виждам морето*, та се налагаше да ги сгълчи да си седнат обратно и да кротуват. *За последен път*, каза си, *шофирам сама до Къш*. Друг път няма да си причиня подобно нещо.

В Блакуотър се зачуди дали да не спре за цигари, шоколад или нещо друго, колкото да отложи пристигането. Но беше сигурна, че ще срещне познат, който ще настоява да изрази съболезнованията си. Думите им идваха толкова лесно: *Съжалявам* или *Съжалявам за загубата ти*. Всички повтаряха едно и също, а за отговора нямаше готова рецепта. *Знам, да* или *Благодаря* звучеше студено, кухо. А човекът отсреща продължаваше да я гледа, докато на Нора не ѝ се приискаше да побегне. Имаше нещо ненаситно в начина, по който задържаша ръката ѝ или се взираха в очите ѝ. Замисли се дали и тя не се е държала така с някого, но нямаше спомен да се е случвало. Когато зави надясно към Баликонигар, ѝ мина през ум, че би се чувствала още по-ужасно, ако почнеха да я избягват. А може би вече го правеха, а тя не бе забелязала.